

Ra Makaauiania.

BUKE VI—Ane Hou

Honolulu, Oahu, Sepatemaba 7, 1896.

HELU 10

NA AINA MAMAO.

Mau Lene Hukuh noai kela
me kela Wah-Like Oahu,
Ali Pura ia ke Duke o Abern.

ia Kauai i Lu o Savae,
Duke o Abern, a me kekahi
mabete o na silikis a me na lu-
ina o ka mokukuna Italia Ke-
ristoforo Kolomob, o ke ku ma-
mamo iki skuehi ma Honolulu
ne, ehele holohole amu na
anolu o Valparaiso, Fiji, i filui
16 sku nei, na silia iaken e ke
sioks hauhau lea o ke hale poe
kauka, a mai leua no ia iaken
na hawina like ma te no
kunku o ka mokukuna Amerika
Balatistom, o ke hale no ka hale
mokukuna amu o kekahi pua Italia
me no mos sas, pri i kekauka
aku o kela siliks a hikili o ka
maka hoca ana sku e kokuia
ia.

Ua nui mai keia ahu o e i le-
hui i na Italia sei, ka wa i ame-
na e ale he kauka mawen o
na Aupuni Republica, o ke
Said Khalid, a me masoni, hoi o
ke Italia, haoliu amu o kekahi
man mokukuna o ka pape elua
ia Argentina, kei loa si ohi
i mea iadine lea i na pos Kili.
I holo ahi, nei hoi ke Kauai
a me konu mokua e houlaule i
na manino e. Ue peu se hoi ia
ano e, ua leua la no, ahi, ue
hoi nei hau.

Ua lewa awiwi a ika ke
Kauai ihi no leko o kekahi hale-
ku, a malihia ohi i kialia al.
Leleholu no i tama i ke ika
poehuk a uhanu hoi kahui me
na penku laau a hina halo. Ua
hakoko ahi no lakanu, ugulu nei
as i ahi paha, a paha i me ole
mai si na poe hoohauhau
o hea ahi na matel. Pusuhili
li ke aluka. Leleholu us iao i
hopuhopu.

Ua awiwi ahi ke Aupuni e
miki no nei hau, o na ipo i
aku no, ohi, he man poinaki
pali kelepa kekahi i masoni o
loea se ahi ma ka Italia ango.

Mahe ki Sulatana o Zanzibar.

Ua make o Hamed Bin Thwain,
ke Sulatana o Zanzibar, peta ka
hauka o August 25 nei. Hesauis
ola ma ka makabiki 1856,
waho oia i paibahakaliki no
kona cuskukuna berbansan, oia
o Sulatana Seyyid Ali Bin Said,
me ka ia 5 o Maeki, 1853. Ua
loea ka knokos i ke Aupuni o
Zanzibar ma ka makabiki 1850
ma ka en i mohastu ahi o Sey-
yi Majid, ke ikuhi a Seyyid
Said, ke Sulatana o Mouscat et
me Zanzibar. Ahi ahi rauhi.

o na hoohauhau amu e Ecolabi
Ahi ma he unpermu mawen o
o keia Sulatana a me kekahi ka-
naka e se, nonka iku o Said
Khalid. O keia kauka hope, na
lave ia ia i ka halelli maho
pe koke iku o ke make amu o
Hamid Bin Tawain. Ua peni-
ku se o le oia iku. Hau hoku o ka
halelli me 900 se ku Astur-
ri. No kauka amu, na nobelis
aku ia na ikuia amu o ku o
na mokukuna Beritania Piemont,
Tarsu o sia Sparrow, iku o ka
no ka mokukuna amu i ka
waiala, o ka waiala, o ku
hau mokukuna o ke kauka
Kanika Polakeane, o a kiuia ikuot
e na ikuia i mea o kau marina.

Ki Puka ia ka Halelli

Kakahikua, bora 9 o ka ia, 27
se i iku iku ia i ka halelli
o ke Sulatana o Zanzibar e na
mokukuna Beritania, a me libo i
pouehu iku o kekahi. O ke
ali i kai i se i nobelis, oia o
Said Khalid (Said, Kali), a
me o alihikua o kau maf-
pukulika, nonka iku amu o
Said Salas (Said Salas), o pakale
a holo akua leua, me o ke
Kens Konsideri, kei loa iku
i mea iadine lea i na pos Kili.
I holo ahi, nei hoi ke Kauai
a me konu mokua e houlaule i
na manino e. Ue peu se hoi ia
ano e, ua leua la no, ahi, ue
hoi nei hau.

Mahe iku o ke kauka pao
ana o Hopo Adimeras Henry
Rowson, C. B., e houala amu i
na sunukukuna Beritania, na
ku lea o sia Manastua Matik
me o Akatal Konduhau o
Aterika, a me o Kanika-
Konsideri Beritania, A. B. Hard-
ing, iku oia iwanu she, ua hoohau-
molegaru iku o ike i ka
apuni o kekahi, kauhia iku o
o Salida Kalidai o ke halelli
oia me ahi o Sulatana Hamid
Bin Thwain, o ka hoohau-
popoia i make i hanau i ka
laumauka, na houkaikai ahi
oia me na kau a me houlo e
hawaii pao.

Ke houia amu na 900 Kili
Asterri, na leua o Said Kalidai
da he 2,500 poe ka iku pao
na mokukuna lea na ka lau-
hauhau amu na mao kau, i
adi hoi e na silikis Beritania, i
na libo kaua o me na pokukuna.
Ua kau pono iku o skua o
pokukuna amu e na mao kau
iha iku o ka mokukuna Beritania
na mokukuna Sina Keisti, Berlin,
Milan, Roton Sparrow, a me
Thrasu. Ahi iku ia i ka iku
en iku pane telegrafia maif
Lodane, a na hoohauhau amu
paliapali me na olio konohu
heo lava o hukuh iku o iku
ke halelli o ka haua pao, o ka
ke kau a haua me o hau i moku-
mai si ke kau, i ke iku iku moku-
mai i pau se iku a hau i
ku wa o ka mokukuna iku i
i ka halelli. "E hukuh o ke
ihi," a i wa i pao ia na hau o
na putukanihi o ka mokukuna

na kau mau puikion e o
mamia ahi o ka hora. Ua o ka
27. A iwa illo se hoi i ka
halelli o ka mokukuna e
moku hau pohu iku no
iwiwia o ka emosi, e hoei ahi
una hoi i ka well iwaena o ka
halelli poe hoo kapakele. Umi
mieni iho o ke kau amu o ka
po mao los, ua weluweli a puhi
ka halelli e o hoohaukai amu
hoi e ka make, me ka pioloke
me a me masehi, a e hoopuhu
amu hoi i na poe i lawewale amu
i na putukanihi o ka ke
halelio iku oka no punu
mai na wahi i kauia.

Aheil i ukia ka nui o ka
polo o ka emosi, na kohu wile
ia ukia mae na hela i novi hau-
ne, o ka ohi ohi iku iwaena o
na poe oloko o ka halelli. Oiai
hoi e noku hoi o ka poe ka
Sulatana mokukuna Galissago i
iha me na mosi hau i na moku-
kuna Beritania. Na mao poaka
paku kakakahi i ki pololeia
ma na punu o ka Ekuina a
me na paha iku, o ka Saparo
ki i pahit po mal, kahi oho a i
kahi, a ua pio koke no e na kilo
o konu mao pu o ke heoang amu
aku. Us piholo iho oia me kona
wahi i moikihi ai.

Mahe iku o ke haua amu o ka
halelli e ke ahia e
i lelo ma hoi na apena o na pia
a me kauku ma oia o manasi i
na pokukuna, na hau hoku o
Said Kalidai a me Said Salas
me krahui o ka lata man ukali
me ka kau ahi o ka halelli a
hau awiwi iku o ke kauke Kanika
Geromonia, kahi oia o hoohau-
popoia i hau i ke haua amu.

I ka pau ahi o ke haua amu o
Beritania Nui i keia hau kau-
ku a kauhi amu a ka me iku
kau i ka haua, o ka kau i
ka haua o ke hau i ke Sulatana,
na mokukuna o Hamoudi Sulatana,
oiai oia ke Alii i kuhue i ka
kulana oia hoi ke Beritania
Nui i sposu oia. O kele me
ano o ka Beritania Nui se amu i
na poe hookulli i kona lea.

Po ke Kaua ma Metabolehi.

Ua joas mati he lone ma Bu-
luwalo mai i ke kekahi nupera
o Ledana, i Angst 23 nei, e houa
ia i ka leua, no ka hauwi pio-
ma mai o na sili kekoh o ka
ke haua Polakeane, iku ahi o
na kau Pelekane, a me manao
na pau ka kau.

E houa ma ka ahiwaihi
an i mai Bu-luwalo mai i mea
o Ledana ne, oia se uhihi
Metabolehi nui kau me na kau
Pelekane, iku ahi o ke Niki.
(E houa ma ka ahiwaihi)

LEONE DE BOANE

KAMEAHUMU KIPIQO QADDOVA

MOKUNA I.

KA NAITA NORIHANA - NA ULA
O KA MANAWA.

[Mei ka Helu 2.]

Ika pua ana, iho o keia manu oelo ana a Gaberielis i kona haku naia, na hui mat le ola a mana pono mai la i kona koelelo, a hala he mawana pokole, na pana ahu la oia me ka mikoi a me ke aue manu o ke kauhaka ka ma ake ka elet.

"Aole los au i manao a hilela nei i kina apena bina n'e manao nei, he mea i naia o hookemai mai istu a me os, a'e no hei no i halela i un hanu, he mea o hookemai eku si ia kauhoku o ka palio noho; ke i aia e elaweliwae iun hanu, e simi a suau si i kona hukimana a me kona hopana, ine he mea a pono a pomekaai si, aliala, e hoomau aku; aia, iha ne hanu poio ne a'i, aliala, u pono ke hooki i'a manoa o kona paehakule lea ana skit.

Aka, ke ikeles nei no nase au, he mea oia no, e halaen i ana, no paha kaua ma ke'e kapoai epiena o ka makau o ka pahikana. Aka, sole los, e hiki hewa iku ke hooki i ka hana'a u hookemai o no ka wae, leiki, e hookeski iku a pono si."

"O ia kahei "pehi kau" e kue ake nei is o ne kela hanu haukauhau, e, e'ke i te manao o kona omanahau ana."

No keia manu oloho honokuli man a Gaberielis, ahe no be wahine aea a kauhoku iho o no manao (ono weii) a me, naia ha, o ke aia honokuli iku ia, o ka iku o los iku la no ika o honohilo ia wai ihe ne kekake, la iuake i ka auwal.

No ka au uluhus los o Gaberielis i kona haku, ka Naita Leone de Boane, e halei oloho mai o i kauhoku aku ia or, e s'e hoomopori iho heli, los o kona manao in io ia, aliala, i hauke aki en i o, e kali aki ana no kua iku manao, e mania i o paha, e mea o no manao manao ame, e o ka hau ali a male se nisi a kau aki nei, aliala, solo los se me a'u e ike aku aia i kona manu heleholena, a heahe ika la ka waiata no waiata i keia go pone a hore hui, me kina me uai e hele mai nei o hoomau.

Uluana, e o ka hulu o kona manu o ihe salin kipuno e paziue ne iku kauhoku iku pono uai e nes mai nei, no keia watwei paniki wale iho no, e poua si (paha) ke nookshi wale iho no, a'e pono ai ke olo e ka heleholu, me ka hauke o e ike wale aki i kona manu heleholena, a oki los aki hol i milimili i kona manu sono a pana."

"Aole no au i manao nei no ike aeu iku i kona manu heleholena wale no, aka, u makekane wale no a iku i ka makaoe o ka'papa hoonohono iku likelei si bei me ka'u i hulu si nona mai iku ponoi mai no, e hele mai iku oia e ke ahiali noone me kakahi hukala, ana nei u kona pono ponoi iho maauu o ke alakai a kona makaukane, ka Mei Abedersma, me kona e oia, u aia makeneke oia nia'e wawahi i u papa hoonohono iku, ke ike liki i maia oia manueli, alalia, me oiaho kani i hoonopua hau mal iku, a o ka hauke unapope lau i o ka helepone lea o ka'u manu mea a pau i hooalua si."

Aole i pan.

Ma Kukuhaseo i ka po Peaulia iho, la ukuhau wahi kaua pa

Fus punoi i ka'papa hoonohono iku no ka. E ole ahi o eha ka wahine i ka lea. He papa ka wahine, he liseano palupulu.

Ke puapua mai eki o lomo mai ka'upukuni mai i Kauai, sia, o luna o Mokauwauwau, hoonopua, manu la, i ka wahine a ka wahine. Hauai no o luna a ewela o iku o Kilauea. O wela puu anae mai o Mamala.

O kela manu Goraa elua i loko

ia ia no hei na alano i ka kulanakauhale, a u kumu mai kekahi i luku iloko nel o ke makau halapei, na kau ma ka Miowera no Vanekonu. O aia Peke no, aka, he mani kabu eko e no a mea me a papape ipu hola hanau paluhau, ihuna pono a pono e aikai, koeho kekomo pono iha.

Iau ua poholei o ka makau

mea i hukie si no na pelo a Ka-

maki, hanuhooponopono, e losa

ia, e hanuhooponopono, o ia se, ia

paha; eia iku la i ukuhau mai

Ma kau no uai use hau kau-

makau i hauke aki, ua polihau

ua oiaole lea no. Hea oia

na keukau i lilo i mea si awa-

ken no ne keiki hana, nobe

makau kulelehiu i mea.

Ua pan a ka hauke o ka keku-

palenu, kaua no keiki wahine

lapu o ka po me ka salin olelo,

eia ke keiki nei no kekahi me-

okou ue ue ka salin keekoa.

Mei shamui Rikee iku, ikuai al i

keia ame ppone to iku la, i ka

heleholena iku a i ka, maneho

me, he ahihi, ideeo.

Nui no kei

akau mai ka hauke kamau

au, e o no ee, ue, ue, ue, ue,

kaikai kona o iku a iku.

Pihau hoonopuipu nei no heli.

MOOKUAUHAU ALII.

Na Iwakunamu o Hawaiki Ne-

Mai Kaloko Mat.

[Mei ka Helu 9 mai.]

ko uacy rojatali kohi ma-

33. Piilanihi kaua ia Lihi-

lohehu w, losa o Kihel o Pi-

lan i.

37. Kihela-Piilani k noho ia

Keleahine w, losa o Kekach-

alani k.

38. Kekauhikalaun k noho

ia Kekauhikalaun w, losa o

Kekauhikalaun k.

39. Makaukaiami k noho

ia Ikaekapono w, losa o

Kasau.

40. Kasau k noho ia Pue-

paniki w, losa o Lonoikamaka-

aki II. k.

41. Lonoikamakaaki II. k

k noho ia Kainihale w, losa o

Kai i.

42. Kailoli k noho ia Ahu w,

losa o Kasakahaua II. k.

43. Kasakahaua II. k

k noho ia Keoau w, losa o

Ka'eau.

44. Kekauhikalaun k noho

ia Kekauhikalaun w, losa o

Kekauhikalaun k.

45. Kekauhikalaun k noho

ia Kihel o Kihel w, losa o

Kihel.

46. Kihel o Kihel w, losa o

Kihel.

47. Kihel o Kihel w, losa o

Kihel.

48. Kihel o Kihel w, losa o

Kihel.

49. Kihel o Kihel w, losa o

Kihel.

50. Ainae Uaumau a noho

ia Huliu w, losa o Ainae Uaumau.

51. Ainae Uaumau a noho

ia Jude Kihne, losa o John

Kihne, Maries Kapuukokon-

okalani w, Kihne k, Kahala-

manoolei k, Jane Kalokolu w,

Huliu Kauanamokalaun w me

James Kihne ika.

52. Jolani Kihel k noho ia

Kauanamokalaun w, losa o Lucy

Kihne.

53. John Kihel k noho kaua

ia Kamala w, losa o Julia Kihne-

manoolei, Lydia Kihauakai w,

David Kihel, Esther Na-

manoolei.

54. Aaronia Uaumau a noho

ia Jude Kihne, losa o John

Kihne, Maries Kapuukokon-

okalani w, Kihne k, Kahala-

manoolei k, Jane Kalokolu w,

Huliu Kauanamokalaun w me

James Kihne ika.

55. John Kihel k noho kaua

ia Kuwau w, losa o Mary Kekai-

w.

56. Lucy Pohatali k noho

ia Peter Doiron, losa o Julie Ka-

pusakalani Kalanipupuipu, me

Moses Kihel Lohauka-pewa-

pe.

57. Lucy Pohatali k noho kaua

ia William E. Atchison, losa o

William Kahopuhu Ke-kihin-

to me Alfred Onuma.

58. Lucy Pohatali k noho kaua

ia George Mahoe, losa o

George Mahoe.

59. Lucy Pohatali k noho kaua

ia Bert. Sa aole Kihel, losa o

David Kavauhau-wilani.

60. Julia Kalimahuau, hooka-
hi ma pua.

61. Lydia Kahuksai, hooka-
hi ma pua.

62. David Kihel kaua ia Mi-
nie Shelia, soho pua.

63. Kauhi, heu n'i lehuhuhu

kaua ma pua o e ola sei.

64. MOONFISH & KAHUAU-E KUA

KINI MA.

65. Malahi w noho ia Manuel

Reis, losa o Alexander Boki,

Palmyra-Lonohakini me Helen

Kekumuali.

Hoourolani. Ma ke kuuehan

o ka pule i hala, Augus 21, ea

paeui kokshi ma ino. Ali-

malio o ke Kepooleku ma ka

heu 24, ea kumu peni; Kaita-

welli w noho in Uaupalo k, losa

o Kapooleku w, a pela ka no

no ma hele mai iku.

(a) Kaitaikai w noho ia

Unu-leka k, kaitaikai ponoi o

Kubio, losa o Abigaila Ka-

poloku w me Kapooleku w.

(b) Ahigala Kapooleku w

noho ia J. W. H. Meik, losa o

David Unu-leka, Samuel Kahi-

Jolani, me Abigaila Kalanipu-

okalani w.

(c) Samuelia Ikuwa, Maika-

maru hea in Wahinepu w, losa o

David Unu-leka, Samuel Kahi-

Jolani, me Abigaila Kalanipu-

okalani w.

(d) Keppukalani w noho ia

John Meik, losa o John Meik Jr.

(b) Kauhuhuhu k noho ia

Hilina w, losa o Maraea Kone-

pa w me Hamukoki w. O kia-

se la ka ma pua polozi, ua hewa na

ma pua ma pua kui.

Aole i pau.

Po Poakuhau, August 24, ea-

hau igena, ma no kuukuhuhu e

ke kumu; i ka iku ia ma Kula

Kumu, a pua pua ho makau i

hauke si, ka po Poakuhau i ma-

lamai si. Louis mai o pua

no kai iku kumu a me kahi po-

si.

F. J. TESTA, (Hoke).

MEA OHIA A KOI AIE

Mea Hull Mooleo Aina w Wa-

hai w, e paha.

Mea Uuuhi a Mahela, Oteo He-

hai w, Eason a.

Mea Hina Palapala, Kuawuu w,

ua Ane a pua.

Mea Kusi Mikini Huanuu-

Lolo.

Mea Kusi Waiwan w no ka Uki

Komisini Hashua.

Ua makauhau man ob i waue-

lau i ka hanau a pau

hawaii mei aua ika. He

kuuke ka rola.

EPE losa oia no ma e ka

Kamea, apr 8 last.